Sygn. akt II USK 623/21

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania D. następcy prawnej zmarłego Z.Z.
przeciwko Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.
o składki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 12 stycznia 2022 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (…)
z dnia 6 lutego 2020 r., sygn. akt III AUa (…),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. odstępuje od obciążania skarżącej kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (…) III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 6 lutego 2020 r., III AUa (…), oddalił apelację odwołującego się Z. Z. od wyroku Sądu Okręgowego w Z. z 13 czerwca 2018 r., VII U (…), oddalającego jego odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektoratu w Ś. z dnia 15 stycznia 2018 r. określającej wysokość jego zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na łączną kwotę 23.388,44 zł, oraz decyzji z dnia 7 marca 2018 r. określającej wysokość jego zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę 1.532,88 zł.

Odwołujący zaskarżył powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 9 k.p.a. przez niepoinformowanie

skarżącego o obowiązku opłacania przez niego składki na ubezpieczenie społeczne, co spowodowało, iż poniósł on szkodę z powodu nieznajomości prawa oraz naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. przez nierozważenie wszystkich okoliczności faktycznych, w szczególności faktu, iż skarżący podczas prowadzenia działalności gospodarczej nie korzystał z usług biura rachunkowego, co szczególnie obligowało organ rentowy do powiadomienia go o zmianie przepisów odnośnie uiszczania składek.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Z uwagi na śmierć skarżącego do sprawy weszła w charakterze strony Dorota Zydor następca prawny zmarłego Z. Z.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398^9 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Przy powołaniu się w skardze kasacyjnej na przesłankę przedsądu jaką jest jej oczywista zasadność należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z 5 września 2008 r., I CZ 64/08). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego,

polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). W judykaturze podkreśla się, że przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego: z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133).

Powyższych wymagań skarżący jednak nie spełnił i nie zdołał wykazać występowania w sprawie wskazanej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Oparcie podstawy przedsądu z art. 398^9 § 1 pkt 4 k.p.c. na zarzutach naruszenia tylko przepisów prawa procesowego nie pozwala bowiem stwierdzić, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Chodzi o brak zarzutów naruszenia prawa materialnego. Wszak w przypadku rozstrzygnięcia sporu wyrokiem, znaczenie w pierwszej kolejności ma prawo materialne, gdyż to ono wyznacza jakie postępowanie dowodowe było konieczne dla dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności, a wcześniej czy przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znacznie. Sąd Apelacyjny wskazał na przepisy prawa materialnego, czyli przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2021 r., poz. 423 ze zm.). We wniosku (ani w podstawie kasacyjnej) autorka skargi nie zarzuciła naruszenia prawa materialnego. Nie jest to bez znaczenia w ocenie podstawy przedsądu z art. 398^9 § 1 pkt 4 k.p.c., gdyż sąd powszechny nie przeprowadza

wszystkich zgłoszonych przez stronę dowodów, gdy uznaje, że dotychczasowy materiał wyjaśnił sprawę do rozstrzygnięcia. Prawo materialne stanowi więc punkt odniesienia dla procesowej podstawy kasacyjnej. Nie każde naruszenie przepisów prawa procesowego decyduje o zasadności skargi kasacyjnej, lecz tylko takie uchybienie, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398^3 § 1 pkt 2 k.p.c.). O wyniku sprawy decyduje zaś prawo materialne. Z kolei przepis art. 233 § 1 k.p.c. bezpośrednio dotyczy ustalenia faktów lub oceny dowodów i dlatego w orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że nie może stanowić podstawy skargi kasacyjnej. Granicę ustaleń stanu faktycznego stanowi więc postępowanie dowodowe przed sądem pierwszej instancji (art. 398^3 § 3 i art. 398^{13} § 2 k.p.c.). Dodatkowo przepisy prawne wskazane w podstawach kasacyjnych nie podlegają badaniu na tym etapie postępowania kasacyjnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 maja 2010 r., II UK 274/09, LEX nr 585794). Wynika to stąd, że na tym etapie przedmiotem badania dokonywanego przez Sąd Najwyższy jest jedynie to, czy wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wskazuje i wykazuje choć jedną z podstaw (przesłanek) przedsądu wymienionych w art. 398^9 § 1 k.p.c. Natomiast podstawy kasacyjne stanowią odrębny od przesłanek przedsądu element skargi, w związku z czym nie zastępują one (ani ich uzasadnienie) i nie mogą zastąpić przesłanek przedsądu.

Powyższe oznaczało, że skarga kasacyjna nie spełniła przesłanek wymaganych do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania.

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia powołanych przesłanek przedsądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398^9 § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o kosztach postępowania orzekając na podstawie art. 102 k.p.c. ze względów natury społecznej.